

بسمه تعالی

شرکت سیمان داراب

دستورالعمل HSE پیمانکاران

واحد بهداشت، ایمنی و محیط زیست (HSE)

Health, Safety and Environment

۱. هدف

هدف از این دستورالعمل رعایت مقررات HSE جهت کلیه پیمانکاران شاغل در شرکت سیمان داراب می باشد.

۲. دامنه کاربرد

دامنه کاربرد این دستورالعمل جهت کلیه فعالیتهای پیمانکاری مربوط به شرکت سیمان داراب میباشد و در کلیه واحدها و فعالیتهای معتبر است.

۳. تعاریف

در این دستورالعمل کلمه پیمانکار به معنی پیمانکاران اصلی و فرعی تلقی می شود و کلمه شرکت به معنی شرکت سیمان داراب است.

۴. کلیات

۴-۱. قوانین و مقررات

- مسئولیت اجرای مفاد این الزامات بر عهده پیمانکار می باشد.
- پیمانکار موظف است تمامی قوانین، مقررات و آیین نامه های ملی (جمهوری اسلامی ایران) و شرکتی (شرکت سیمان داراب) مرتبط با بهداشت، ایمنی، محیط زیست، مدیریت بحران و پدافند غیرعامل را در تمامی فعالیتهای مربوط به قرارداد خود اجرایی نماید.
- پیمانکار موظف است از خط مشی ها، نظام نامه ها، روش های اجرایی و دستورالعمل های HSE تصویب شده توسط کارفرما در رابطه با بهداشت حرفه ای، ایمنی و محیط زیست به طور کامل پیروی نماید. به این منظور باید در ابتدای همکاری یک نسخه از مستندات مذکور را از واحد HSE کارفرما دریافت نماید.
- در صورتیکه پیمانکار بخواهد اموری از حوزه های بهداشت، ایمنی و محیط زیست را براساس روش های اجرایی و دستورالعمل های خود به اجرا درآورد، باید توجه داشته باشد که ضمن سازگاری آنها با مستندات مشابه شرکتی، این مستندات بایستی به صورت مکتوب به تأیید واحد HSE شرکت رسیده باشند.

۴-۲. خط مشی

- پیمانکار باید دارای یک خط مشی مناسب بهداشت، ایمنی و محیط زیست سازگار با خط مشی کارفرما در حوزه های مرتبط با HSE باشد و رعایت مفاد خط مشی در طول اجرای پیمان الزامی است.

۴-۳. پیمانکار طرف قرارداد پیمانکار

- چنانچه واگذاری امور به شخص حقیقی یا حقوقی دیگر مورد تأیید کارفرما قرار گرفت، مسئولیت رعایت و اجرای کلیه الزامات HSE توسط پیمانکار طرف قرارداد پیمانکار اصلی، بر عهده خود پیمانکار اصلی می باشد و چنانچه خسارتی در این ارتباط حادث گردید مسئولیت آن با پیمانکار اصلی است.

۴-۴. ارتباطات

- مسئول HSE پیمانکار باید ارتباطات مؤثری با واحد HSE کارفرما داشته باشد.

۴-۵. مدیریت تغییر

- هرگونه تغییر در شرایط اجرایی کار (شامل نیروی انسانی، تجهیزات، فرایندها و رویه‌ها و...) باید به اطلاع و تأیید کارفرما برسد و در این ارتباط دستورالعمل مدیریت تغییر کارفرما اعمال گردد.

۴-۶. مدیریت ریسک

- پیمانکار موظف است، نسبت به شناسایی خطرات، ارزیابی ریسک‌ها و جنبه‌های زیست محیطی و پیش‌بینی اقدامات کنترلی و پیشگیرانه را مطابق روش اجرایی نحوه شناسایی و ارزیابی جنبه‌های زیست محیطی و ریسک‌های ایمنی و بهداشتی شرکت اقدام نماید.
- پیمانکار موظف است، نسبت به شناسایی مواردی که دارای پتانسیل آسیب‌های بهداشتی هستند براساس راهنمای شناسایی مخاطرات بهداشتی شرکت اقدام نماید.

۴-۷. مسئولیت در برابر خسارت

- رعایت مقررات HSE از طرف نمایندگان کارفرما، به خودی خود مسئولیتی برای کارفرما در قبال مسائل HSE کارکنان پیمانکار و یا جلوگیری از صدمات احتمالی به کارکنان، تجهیزات و محیط زیست وی بوجود نخواهد آورد و مسئولیت هرگونه خسارت احتمالی ناشی از عدم رعایت الزامات HSE در محیط کار برعهده خود پیمانکار می‌باشد.

۵. نیروی انسانی

- پیمانکار ملزم است نفراتی را که دارای صلاحیت و تخصص کافی و ضروری باشند را جهت کار به کارفرما معرفی نماید و افراد معرفی شده حتماً باید گواهی معتبر یک ساله از پزشک داشته باشند.
- پیمانکار موظف است قبل از استخدام نیروهای جدید، با انجام معاینات و مصاحبه‌های اختصاصی از تناسب آنها با وظایف محوله در برآوردن الزامات سیستم مدیریت HSE اطمینان حاصل کند.
- پیمانکار باید مطمئن شود که تمام افراد تحت امر وی آموزش‌های لازم HSE مرتبط با شغل خود را فرا گرفته‌اند.
- پیمانکار باید ترتیبی اتخاذ کند تا کارکنان تحت آموزش‌های بهداشت حرفه‌ای، ایمنی، آتش‌نشانی و محیط زیست مشخص شده توسط کارفرما قرار گیرند.
- تبصره ۱: مدت زمان آموزش‌های HSE با توجه به حجم و نوع فعالیت پیمانکار و با تأیید واحد HSE کارفرما تعیین می‌شود.

- در طول دوره آموزش، پیمانکار باید اطمینان حاصل نماید که افرادش کاملاً آموزش‌های لازم HSE را فرا گرفته‌اند. جهت این کار پیمانکار باید در جلسات منظم ایمنی و تمرین و مانور که از سوی کارفرما انجام می‌گیرد حضور داشته باشد.

- کلیه هزینه‌های مربوط به آموزش‌های مرتبط با حوزه HSE بر عهده پیمانکار بوده و زمان برگزاری دوره‌های یاد شده باید از قبل به اطلاع نماینده HSE کارفرما جهت نظارت بر محتوای دوره و تأیید صلاحیت مدرس دوره رسیده باشد.
- پیمانکار باید به افراد خود توصیه نماید که از نوشیدن مشروبات الکلی و استفاده از مواد افیونی و داروهای ممنوعه در محیط کار اکیداً خودداری نمایند.

۶. مسئول HSE پیمانکار

- پیمانکاری که بیش از ۲۵ نفر نیروی انسانی تحت پوشش خود داشته باشد باید یک نفر دارای مدرک تحصیلی کارشناسی با تخصص بهداشت حرفه‌ای را برای تصدی‌گری سمت مسئول HSE پیمانکار و تشکیل کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار در نظر گرفته و کتباً ایشان را به کارفرما معرفی نماید.
- پیمانکاری که کمتر از ۲۵ نفر نیروی انسانی تحت پوشش خود داشته باشد یک نفر دارای مدرک کاردانی یا کارشناسی به شرط گذراندن و اخذ گواهینامه دوره‌های آموزشی نظیر: آشنایی با اصول ایمنی و بهداشت کار، آشنایی با شناسایی خطرات و ارزیابی ریسک و جنبه‌های زیست محیطی، آشنایی با وسایل حفاظت فردی و آشنایی با سیستم‌های مدیریت

ایمنی و بهداشت حرفه‌ای و زیست محیطی برای تصدی‌گری سمت مسئول HSE پیمانکار در نظر گرفته و کتباً ایشان را به کارفرما معرفی نماید.

۶-۱. شرح وظایف مسئول HSE پیمانکار:

- برنامه‌ریزی، تهیه و توزیع وسایل حفاظت فردی مناسب برای کارکنان و نظارت بر نگهداشت و استفاده مستمر از آنها.
- هماهنگی جهت انجام معاینات شغلی بر روی کارکنان، تشکیل پرونده پزشکی برای آنها و کنترل روند سلامتشان.
- بازدید و بازرسی مرتب و منظم از فعالیت‌ها، تجهیزات، کارکنان و... پیمانکار براساس چک لیست‌های مدون همچنین ثبت و نگهداری مستندات مربوطه و پیگیری جهت رفع شرایط و اعمال نایمن محیط کار.
- مشارکت در اجرای سیستم مجوز کاری (Permit to Work) برای کارهای گرم و سرد مرتبط با فعالیت پیمانکار براساس رویه‌های جاری در شرکت.
- در صورت وقوع آتش‌سوزی، مسئول HSE پیمانکار موظف است با سازماندهی افراد آموزش دیده در اسرع وقت نسبت به اطفای حریق اقدام نموده و مراتب را با ذکر محل حادثه با تلفن‌های اضطراری شرکت تماس حاصل نموده و ظرف مدت ۲۴ ساعت گزارش مکتوب را به واحد HSE کارفرما تحویل نمایند.
- در صورت وقوع هرگونه حادثه و اعلام وضعیت اضطراری، مسئولین پیمانکار بایستی سریعاً نسبت به جمع‌آوری نفرات پراکنده خود اقدام نموده و دستورالعمل‌های HSE را به مورد اجرا گذارند.
- مسئول HSE پیمانکار موظف است تمامی حوادث را مطابق دستورالعمل گزارش حوادث و رویدادها، ثبت و حوادث مهم را مطابق فرم‌های مرتبط به مبادی مربوطه گزارش نماید.
- مسئول HSE پیمانکار ملزم به اطلاع‌رسانی سریع در مورد تمامی حوادث ایمنی، بهداشتی و زیست محیطی حاد از قبیل: حوادث منجر به فوت، خسارات مالی قابل توجه و یا آلودگی‌های زیست محیطی به واحد HSE کارفرما می‌باشند.
- تبصره ۲: مسئول HSE پیمانکار موظف است در صورت مشاهده موارد خاص (نظیر تکرار مداوم حوادث، بیماری‌های واگیردار، موارد مشکوک و...) با انجام اقدامات مناسب نسبت به مقابله با آنها اقدام نماید.
- تبصره ۳: در صورتی که کارفرما بنا به هر دلیلی نیاز به نمونه‌برداری و گرفتن اطلاعات در خصوص مسائل ایمنی و بهداشت کار پرسنل یا زیست محیطی محل کار پیمانکار را داشته باشد، مسئول HSE پیمانکار موظف می‌باشد، علاوه بر ارائه اطلاعات صحیح و دقیق امکانات لازم را در این زمینه برای کارفرما فراهم سازد.

۷. وسایل حفاظت فردی

- پیمانکار باید تجهیزات حفاظت فردی مناسب و دستگاه‌های ایمنی مورد نیاز افراد را مطابق با قوانین و مقررات سازمان‌های نظارتی بیرونی با هزینه خود فراهم نموده و بر توزیع و استفاده مستمر آن نظارت داشته باشد. (مطابق آیین‌نامه وسایل حفاظت انفرادی از مجموعه آیین‌نامه‌های حفاظت و بهداشت کار با آخرین اصلاحات)

۸. وسایل نقلیه پیمانکار

- تردد وسایل نقلیه سبک و سنگین در محیط کار پیمانکار و تعیین صلاحیت رانندگان، صدور مجوز رانندگی علاوه بر آوردن الزامات قانونی پلیس راهور نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران باید تابع دستورالعمل‌های تصویب شده درون شرکت در محوطه‌های عملیاتی باشد.
- در صورت استفاده از وسیله نقلیه توسط پرسنل پیمانکار، رعایت حداکثر سرعت مجاز ۳۰ کیلومتر در ساعت در محیط کار الزامی بوده و پیمانکار موظف به استفاده از وسیله نقلیه مناسب و ایمن و در صورت نیاز اخذ گواهی سلامت (در مواردی که قانونگذار اخذ گواهی سلامت برای وسایل نقلیه را الزام نموده است) بر عهده پیمانکار می‌باشد.
- تبصره ۴: وسایل نقلیه ویژه (از قبیل لودر، بیل مکانیکی، لیفتراک، جرثقیل و ...) باید دارای گواهینامه سلامت و همچنین رانندگان آنها باید دارای گواهینامه ویژه باشند.
- پیمانکار موظف است تمامی وسایل نقلیه خود را به جعبه کمک‌های اولیه تجهیز شده و خاموش‌کننده‌های مناسب برای اطفای حریق احتمالی مجهز نماید.

- پیمانکار موظف است از انجام کارهایی مانند تعویض روغن، پنچرگیری، شستشو و نظافت وسایل نقلیه در داخل سایت کارخانه و در مجاورت جاده‌های فرعی اجتناب نماید.

۹. مواد

- پیمانکار موظف است برای تمام مواد شیمیایی مورد استفاده در فرایندهای کاری خود برگه‌های اطلاعات ایمنی مواد (MSDS) را تهیه نماید. در این خصوص، پیمانکار می‌تواند از لوح فشرده MSDS های HSE کارفرما نیز استفاده نماید.
- پیمانکار باید برای حمل و نقل و نگهداری مواد خطرناک و ضایعات آن، برابر دستورالعمل‌های مربوطه عمل نماید.

۱۰. مدیریت زیست محیطی

- پیمانکار در محیط کار خود، موظف به پیشگیری از انواع آلودگی‌های زیست محیطی (آب، خاک و هوا) می‌باشد.
- پیمانکار در طول مدت کار خود ملزم است تا از هرگونه فعالیتی که منجر به آلودگی یا از بین رفتن یا آسیب رساندن به فضای سبز و یا منابع طبیعی پیرامونش شود جلوگیری نماید.
- پیمانکار برای انتخاب روش دفع و امحاء مناسب پسماندهای خود باید، براساس الزامات سازمان حفاظت محیط زیست عمل نموده و در مورد نحوه دفع اصولی آن اقدام نماید.
- تخلیه هر نوع ماده یا دفع ضایعات در سیستم زهکشی محیط کار یا درون نه‌های طبیعی آب که از مجاورت آن می‌گذرد، اکیداً ممنوع می‌باشد.
- پیمانکار متعهد می‌شود که جهت امحاء اصولی روغن و باتری‌های مستعمل یا سایر مواد مازاد ناشی از فعالیت‌های خود، براساس قوانین سازمان حفاظت از محیط زیست و یا دستورالعمل مدیریت ضایعات شرکت عمل نماید.
- زباله و فاضلاب اماکن عمومی کارگاهی باید طبق ضوابط سازمان حفاظت محیط زیست و دستورالعمل‌های بهداشتی توسط پیمانکار از محیط کار خود جمع‌آوری و به روش اصولی دفع گردد.
- پیمانکار باید در راستای حفاظت از محیط زیست و ایجاد محیطی مطلوب نسبت به ایجاد یا توسعه و نگهداشت فضای سبز محیط کار خود در حد الزامات محیط زیست و اهداف زیست محیطی کارفرما اقدام نماید.
- پیمانکار ملزم است در حوادثی که در آن بر اثر نشتی، آلاینده‌هایی نظیر اسید، باز، هیدروکربن‌ها و یا مواردی مشابه به خاک یا آبهای سطحی و زیرزمینی راه یافته‌اند، سریعاً نسبت به توقف و رفع کامل نشتی اقدام نموده و در اسرع وقت علاوه بر پاکسازی منطقه آلوده براساس اطلاعات موجود در MSDS آن ماده شیمیایی، مراتب را به صورت مکتوب به واحد HSE کارفرما اطلاع‌رسانی کند.
- کلیه مواد زائد یا سایر مواد باقیمانده از فعالیت پیمانکار، پس از پایان عملیات اجرایی پیمان، باید توسط وی از محیط کار جمع‌آوری و به نحو مطلوب ساماندهی یا دفع شود و کارفرما تحت هیچ شرایطی تعهدی در خصوص دفع مواد مازاد پیمانکار نخواهد داشت.

تبصره ۵: تمام هزینه‌های جمع‌آوری و دفع مواد آلوده و جایگزینی منطقه آلوده شده با خاک و مواد تمیز و

جریمه‌های قانونی احتمالی بر عهده پیمانکار خواهد بود.

- تبصره ۶: پیمانکار در صورت نیاز جهت اجرا و بهره‌برداری از سیستم تصفیه خانه بهداشتی فاضلاب در محیط کار خود باید علاوه بر تأییدیه کارفرما، اندازه‌گیری فاکتورهای زیست محیطی مربوطه را براساس الزامات قانونی یا سیستم مدیریت زیست محیطی انجام داده و تحلیل نتایج اندازه‌گیری میزان خروجی و پایش فاکتورهای زیست محیطی را به واحد HSE کارفرما گزارش نماید.

تبصره ۷: مسئولیت هرگونه تخلف از قوانین زیست محیطی کشور و پرداخت جرائم قانونی احتمالی در این خصوص

بر عهده پیمانکار خواهد بود و تحت هیچ شرایطی کارفرما مسئولیتی در این خصوص نخواهند داشت.

۱۱. مدیریت بهداشت محیط

- مسئولیت بهداشت (عمومی و فردی) فعالیت‌های پیمانکار بر عهده پیمانکار است.

- پیمانکار موظف است شرایط بهداشتی را در محیط کار خود براساس آخرین اصلاحات در الزامات "آئین‌نامه تأسیسات کارگاه از نظر بهداشت" از مجموعه آیین‌نامه‌های حفاظت و بهداشت کار تأمین نماید.
- پیمانکار موظف است آب آشامیدنی سالم و بهداشتی منطبق بر استانداردهای مربوطه (استاندارد شماره ۱۰۵۳ مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران در مورد ویژگی‌های فیزیکی، شیمیایی و ویژگی‌های میکروبیولوژی آب آشامیدنی و همچنین مقررات و آیین‌نامه‌های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) به میزان کافی برای مصارف آشامیدنی و مصرفی کارکنان فراهم نموده و کنترل‌های لازم بر روی بهداشت و سلامت این آبها را داشته باشد. ضمناً تعبیه آب سردکن براساس شرایط مندرج در "آئین‌نامه تأسیسات کارگاه از نظر بهداشت" لازم و ضروری است.
- پیمانکار موظف است علاوه بر تمیز و مرتب نمودن و ممارست در آراستگی محیط کار خود، تمهیدات لازم در رابطه با بهسازی محیط کار و مبارزه با حشرات و جوندگان در کلیه کارگاه‌ها و اماکن و به خصوص تسهیلات رفاهی (نظیر آشپزخانه، رستوران، کمپ اسکان، نمازخانه و رختکن) فراهم نماید.
- ارائه کارت بهداشتی و سلامت جسمانی کارکنان پیمانکاری که در تهیه غذا فعالیت می‌نمایند الزامیست.
- در هر کارگاه باید اتاقی با وسعت کافی و قفسه‌های انفرادی برای تعویض و گذاردن لباس شخصی کارگران اختصاص یابد. اتاق مزبور و قفسه‌های آن باید مرتباً تهویه و گندزدایی و پاکیزه شوند. (مطابق آیین‌نامه حفاظت و بهداشت عمومی در کارگاه‌ها از مجموعه آیین‌نامه‌های حفاظت و بهداشت کار با آخرین اصلاحات)
- پیمانکار موظف است تمام اقلام و امکانات لازم برای تأمین بهداشت فردی و عمومی کارکنان و تأسیسات نظیر مایع دستشویی، دستمال کاغذی، مایع ظرف‌شویی، گندزداها، سموم و... را به میزان کافی و از نوع مناسب و مورد تأیید مسئولین HSE خود، تهیه و در اختیار کارکنان خود بگذارد.

پیوست‌ها:

الف) قوانین و مقررات مورد نیاز پیمانکار

الزامات بهداشت صنعتی

- قوانین و مقررات مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- مجموعه قوانین و مقررات کار و تأمین اجتماعی
- آیین نامه‌های حفاظت و بهداشت کار
- الزامات حدود تماس شغلی عوامل بیماریزا
- آیین نامه بهداشت محیط، مصوب هیئت محترم وزیران مورخه ۲۴/۴/۱۳۷۱

الزامات ایمنی و آتش نشانی

- آیین نامه‌های حفاظت و بهداشت کار
- مجموعه قوانین و مقررات کار و تأمین اجتماعی
- آیین نامه‌های اجرایی قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

مقررات زیست محیطی

- مجموعه قوانین و مقررات حفاظت محیط زیست ایران (۲جلد)، دفتر حقوقی و امور مجلس سازمان حفاظت محیط زیست، بهمن ماه ۱۳۷۹
- ضوابط و استانداردهای زیست محیطی، سازمان حفاظت محیط زیست، زمستان ۱۳۸۲
- قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و آیین نامه‌های اجرایی
- قانون مدیریت پسماندها، مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۰ مجلس شورای اسلامی ابلاغ شده طی نامه ریاست محترم جمهوری به شماره ۱۳۵۳۰ مورخ ۱۳۸۳/۳/۲۵
- کلیه مصوبات هیئت محترم وزیران مربوطه و فی مابین وزارت صنعت، معدن و تجارت با سازمان حفاظت محیط زیست.

ب) قوانین و مقررات جاری شرکت

- روش اجرایی نحوه شناسایی و ارزیابی جنبه‌های زیست محیطی و ریسک‌های ایمنی و بهداشتی و فرم‌های مربوطه .
- روش اجرایی واکنش در شرایط اضطراری و دستورالعمل‌های مربوطه.
- روش اجرایی کنترل عملیات و دستورالعمل‌های مربوطه .